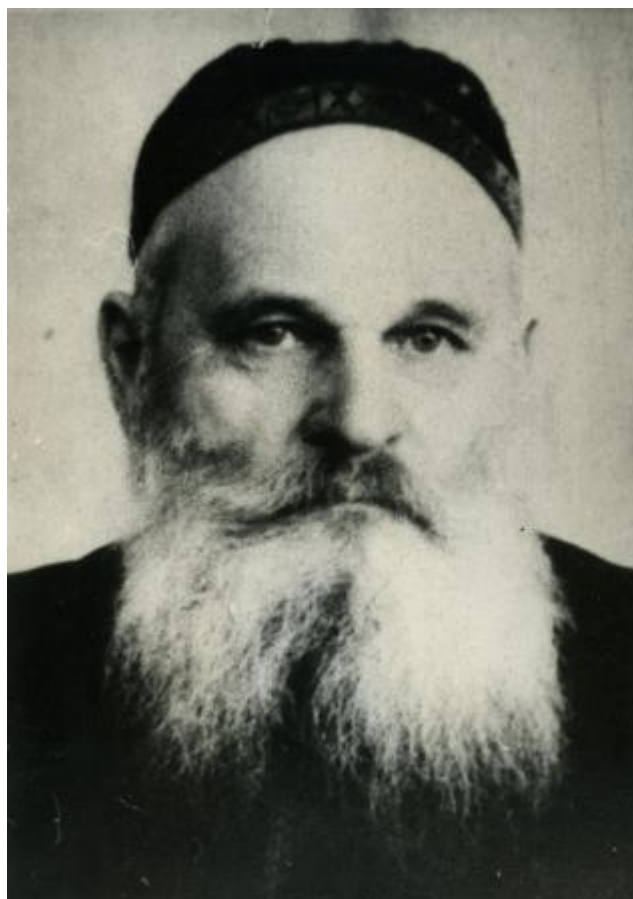

**Житомирський національний агроекологічний університет
Головна бібліотека об'єднання сільськогосподарських бібліотек
Житомирської області
Інформаційно-бібліографічний відділ**

Видатні постаті ЖНАЕУ

**Стольгане
Олексій Олександрович
(1884–1960)**

Біобібліографічний покажчик

**Житомир
2014**

УДК 016:631.15

ББК 91.9:4

С81

Укладач: Яремчук Н. Г.

Автор вступної статті: Горева-Слидзюк Е. О.

Макетування: Сталідзанс Л. Я.

Відповідальний за випуск: директор бібліотеки Ігнатюк М. В.

Стольгане Олексій Олександрович : біобібліогр. покажчик (1884–1960) / уклад. Н. Г. Яремчук ; авт. вступ. ст. Е. О. Горева-Слидзюк, відп. за вип. М. В. Ігнатюк ; ЖНАЕУ, бібліотека. – Житомир, 2014. – 18 с.

Передмова

Покажчик присвячений життю та діяльності вченого в області агрохімії, органічної хімії професору Московської сільськогосподарської академії ім. К. А. Тімірязєва, Омського сільськогосподарського інституту, Житомирського сільськогосподарського інституту. Його ім'я стоїть поряд з такими великими корифеями, засновниками науки агрохімії як Д. М. Прянішников, М. А. Дем'янов, а також у одному ряду з вченими, які зазнали репресій, утисків, гонінь у часи радянського терору, коли процвітала «лисенківщина», і сотні вчених клеймовано «модерністами-морганістами». Але вклад у розвиток науки цих учених безцінний, їхні праці і нині не втратили свою актуальність. Вивчаючи наукову спадщину Стольгане О., можна з впевненістю сказати, що праці вченого використовуються науковцями і наразі при написанні докторських, кандидатських наукових робіт.

Наукова спадщина Стольгане О. О. є цінним надбанням кожної бібліотеки. Його книги зберігаються у відділах цінних і рідкісних книг Державної Російської бібліотеки, ЦНСГБ Россільхозакадемії, ЦНБ ім. М. І. Желєзнова МСХА ім. К. А. Тімірязєва, Білоруської сільськогосподарської бібліотеки ім. І. С. Лупиновича НААБ, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України, а також продаються на букіністичних аукціонах. Ми пишаємося тим, що і наша бібліотека має ці скарби.

Покажчик включає друковані та рукописні наукові праці, написані вченим протягом 1911–1959 років.

Принцип розташування хронологічний, всередині абетковий.

Покажчик містить такі основні розділи:

- Основні дати життя і діяльності Стольгане О. О.,
- Великий педагог,
- Друковані праці Стольгане О. О.,
- Рукописні праці,
- Книги, видані під редакцією Стольгане О. О.,
- Література про життя та діяльність Стольгане О. О.

Бібліографічний опис надано згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання». Скорочення слів виконано згідно з діючими стандартами: ДСТУ 3582–97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12–93 «Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращения слов на русском языке. Общие требования и правила».

Для полегшення пошуку робіт складено «Іменний покажчик співавторів» та «Предметно-тематичний покажчик». У допоміжних покажчиках наводяться посилання на відповідні номери бібліографічних описів у розділах хронологічного покажчика публікацій.

Покажчик розрахований на наукових співробітників, студентів, широке коло користувачів.

Основні дати життя і діяльності Стольгане О. О.

1 лютого 1884 р. 1904 р.	Народився у м. Торжок Тверської губернії Вступив до Московського с.-г. інституту на землеробське відділення
1910 р. 1913–1915 рр.	Закінчив МСГІ і залишений для навчання в аспірантурі Працював у лабораторії Д. М. Прянішнікова
Березень 1916 р. 1918 р.	Затверджений на посаді асистента МСГІ Очолив Комітет Росії у справах добрих
1920 р. 1921 р.	Брав участь у створенні робітничого факультету при МСГІ Перший декан робітничого факультету МСГІ
1922 р. 1923 р.	Завідуючий навчальною частиною МСГІ Заст. декана агрономічного факультету
19 груд. 1924 р.	Присвоєно звання професора кафедри «Загальне землеробство»
1924 р.	Переведений до Сибірського інституту сільського господарства м. Омськ, зав. кафедрою «Загальне землеробство»
1929 р. 1930–1933 р.	Очолив кафедру агрохімії Працював у Середньоазіатському науково-дослідницькому інституті бавовняної промисловості та іригації
1934–1948 рр. 1934–1947 рр.	Зав. кафедри «Загального землеробства» у Сибірському СГІ Входив до складу Державної Атестаційної Комісії агрономічного факультету Сибірського СГІ, був заступником голови, головою ДАК
1937 р.	Входив до складу ДАК агрономічного факультету Тимірязєвської СГА
1938–1947 р.	Декан агрономічного факультету Сибірського сільськогосподарського інституту
1934 р.	Учасник I Всесоюзного з'їзду директорів вузів Наркомату землеробства СРСР
1943 р. 1945 р.	Нагороджений Почесною грамотою Омського СГІ Нагороджений Почесною грамотою виконавчого комітету Омської Ради депутатів трудящих
1946 р.	Нагороджений грамотою обласного комітету Спілки працівників вищої школи
1948 р. 28 серпня 1948 р.	Нагороджений Почесною грамотою Омського СГІ Звільнений з роботи в Омському СГІ, з позбавленням права викладання в інших вузах
25 вересня 1948	Дозволено викладання у навчальних закладах Головсільгоспвузів
16 листопада 1948 р.–1960 р.	Завідувач кафедри фізики і хімії Житомирського СГІ
14 березня 1960 р.	Життя великого вченого закінчилося

Великий педагог

1 лютого 2014 року виповнюється 130 років від дня народження прекрасного педагога, вченого, цікавої й самобутньої людини, завідувача кафедри фізики і хімії Житомирського сільськогосподарського інституту у 1948–1960 рр., професора Олексія Олександровича Стольгане.

Він народився у місті Торжок Тверської губернії. Йому не було й семи років, як померла мама. Батько, Олександр Робертович, полковник гвардійської кавалерії, одразу вийшов у відставку, переїхав у свій маєток поблизу Пскова. Там Олексій закінчив реальне училище. У 1904 році вступив на землеробське відділення Московського сільськогосподарського інституту (з 1923 року – Московська сільськогосподарська академія ім. К. А. Тімірязєва).

У 1910 році отримав диплом першого розряду і був залишений для підготовки до наукової та викладацької діяльності. Вже у студентські роки захопився науковою роботою у лабораторії всесвітньо відомого агрохіміка Д. М. Прянішнікова, мав друковані праці. Одну з них на з'їзді природознавців і лікарів у Петербурзі представляв сам академік. У ті часи студенти не мали права виступати на таких форумах. В аспірантурі опановував органічну хімію під керівництвом академіка Миколи Яковича Дем'янова, у 1913–1915 рр. працював у лабораторії академіка Дмитра Миколайовича Прянішнікова.

По закінченні аспірантури Радою Московського СГІ за поданням академіка М. Я. Дем'янова обраний штатним асистентом кафедри органічної хімії. У березні 1916 року Департамент землеробства затвердив його на посаді асистента як державного службовця.

Стольгане мав фінляндське громадянство, від батька успадкував маєток, депутатство у Сеймі, членство у лицарському домі (ордені) та інші дворянські привілеї. Після революції 1917 року від усього відмовився, прийняв радянське громадянство і все життя присвятив науці, організаторській і педагогічній діяльності. У 1920 році разом з академіком В. Р. Вільямсом брав участь у створенні в інституті робітничого факультету, у 1921 році – вже у науковому званні доцента став першим його деканом і викладачем органічної хімії. Водночас працював агрономом-спеціалістом у Громадському комітеті добрив.

В анналах історії академії постать професора Стольгане посідає значне місце. У книзі «Академія имени К. А. Тімірязєва» його ім'я стоїть в одному ряду з академіками В. Р. Вільямсом, С. А. Зерновим, М. А. Дем'яновим, багатьма іншими світилами аграрної освіти, які без останку віддали своє життя науці, вихованню кадрів. На сторінці 61 цитуються слова О. О. Стольгане з приводу діяльності робітничого факультету: «Вища освіта повинна стати надбанням тих, хто раніше не міг її отримати. Знання може наблизитися до народу, і тоді вища школа стане для нього необхідною і зрозумілою. Значення цього явища має вже загальнодержавний, а, можливо, й загальнолюдський характер». Ці слова не втратили своєї актуальності й наразі.

Робітничий факультет отримав повне визнання з боку професури, яка спочатку віднеслася до факультету недовірливо, навіть й вороже.

О. О. Стольгане ніколи не приховував дворянського походження. Визнання успішної діяльності почало переплітатися з утисканням. У 1922 році керівництво робітфаком було передано члену ВКП(б), а Стольгане обрали завідувачем навчальної частини, через рік – заступником декана агрономічного факультету. Декана не було взагалі, тому доводилося самому проводити реформування факультету у зв'язку з новими вимогами і завданнями. У 1924 році агрофак очолив академік Є. Лискун, і Стольгане залишилося лише викладання хімії.

Рішенням Державної Вченої ради Наркомату освіти РРФСР від 19 грудня 1924 року О. О. Стольгане присвоєно вчене звання професора кафедри «Загальне землеробство» й запропоновано кафедру загального землеробства у Сибірському інституті сільського господарства і лісівництва у місті Омськ. Від'їзд видавав як необхідність лікування дружини. Насправді, це було спасінням від політичних переслідувань.

В Омському інституті яскраво висвітлювалися його блискучі управлінські здібності, розцвів дослідницький і педагогічний талант. Він збудував вегетаційний будинок на 1000 посудин, організував агрохімічну лабораторію, навчальний кабінет із землеробства і землеробських досліджень, заклав дослідне поле площею у 30 га, створив Сибірську лісозахисну станцію, розгорнув велику громадську діяльність. Був призначений головою ради дослідних закладів агрономічного факультету, головою комісії з управління навчальним господарством. У 1929 році очолив недавно створену кафедру агрохімії.

У 1930–1933 роках О. О. Стольгане вимушений був шукати місце роботи в інших навчальних закладах у зв'язку з названими вище причинами. Отримав направлення на високу посаду у Куйбишев, але там не залишився, бо в установі, не було ніякого обладнання. Приїхав до Сімферополя, а сільськогосподарський інститут ліквідовано. Місце роботи знайшлося у Ташкенті, Середньоазіатському науково-дослідницькому інституті бавовняної промисловості та іригації.

На запрошення керівництва Сибірського СГІ на початку 1934 року негайно повернувся до Омська, який став йому рідним, очолив кафедру загального землеробства і керував нею до 1 вересня 1948 року. За час роботи двічі відновлював її. У 1930 р. кафедра була зруйнована, коли Сибірський сільськогосподарський інститут перетворили у Зерновий інститут. Приміщення кафедри, як і всього інституту, були переобладнані під цех війкового заводу.

Яке серце витримає загибель того, що створено власними зусиллями, розумом і душею! У професора воно стало щеміти, нили суглоби. Сильніше накульгував – від дитинства Олексій Олександрович був інвалідом. Але енергія його була невичерпною, знання – енциклопедичними, пам'ять – феноменальною, лекторська майстерність – разючою. Студенти глибоко поважали, обожнювали улюбленого учителя.

У 1934 році професор Стольгане увійшов до складу Державної Атестаційної Комісії на агрономічному і плодовому факультетах; 1935 – заміщав голову

Державної екзаменаційної комісії агрономічного факультету; 1937 – проводив сесію державних екзаменів на агрономічному факультеті Тімірязєвської СГА. Потім, включно до 1947 року, був головою Державної екзаменаційної комісії на агрономічному факультеті Омського СГІ.

У 1938–1947 роках очолював агрофакультет, водночас, з 1941 по 1946 рік – факультет плодівництва.

У 1934 році відряджений у Москву на I Всесоюзний з'їзд директорів вузів Наркомату землеробства СРСР, на якому працював членом президії. У 1948 році на нараді працівників сільськогосподарських вузів з питань травопільної системи виступав з доповіддю «Організація зимової і літньої практики із загального землеробства».

Виконував багато громадської роботи: у 1934–1937 роках – член місцевого комітету інституту з контролю; агітатор при партбюро і керівник студентських груп; член товариського суду інституту; член організації Омського відділення Всесоюзного товариства з розповсюдження політичних і наукових знань; член науково-технічної ради обласного Омського управління сільського господарства. У 1944 році – начальник штабу інституту з надання допомоги виробництву, 1948 – голова районної комісії по виборах у міську раду депутатів трудящих.

Підготував 15 кандидатів і докторів наук, серед яких і Л. Л. Щетініна, видатний вчений-агрохімік, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії Житомирського сільськогосподарського інституту. Більшість з них стали докторами наук, академіками.

О. О. Стольгане нагороджений Почесними грамотами Омського СГІ (1943 рік), виконавчого комітету Омської ради депутатів трудящих (1945 рік). Обласного комітету Спілки працівників вищої школи (1946 рік), Омського СГІ (1948 рік), медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Після переліку всього зробленого і нагород важко читати в особовій справі професора рядки, від яких холоде кров: «Звільнений від завідування кафедрою загального землеробства розпорядженням Головного управління сільськогосподарських вузів як нездатний забезпечити виховання молоді в дусі передової мічурінської біології. 28 серпня 1948 року». І далі: «Відновлений у правах викладання у системі Головсільгоспвузів від 25 вересня 1948 року». Як говорять, коментарі зайві.

16 листопада 1948 року Олексій Олександрович Стольгане обіймав посаду завідувача кафедри фізики і хімії Житомирського сільськогосподарського інституту.

Тут трапилася приємна зустріч з випускником Московського СГІ професором В. П. Живаном, з яким навчався в інституті майже водночас. Із задоволенням дізнався, що Житомир є батьківщиною видатного письменника В. Г. Короленка, який у 1874–1876 роках був студентом того ж вузу, де набагато пізніше навчався Олексій Стольгане. Зворушлива історія виключення

В. Короленка за бунт проти утисків студентів адміністрацією і висилки із столиці стала особливою сторінкою в історії інституту і була відома всім поколінням студентів, що виходили зі стін вузу. Марно намагався В. Короленко повернутися до навчання після відбуття покарання, але професорів поважав, цінував, до кінця своїх днів переписувався з багатьма із них. У 1905 році відвідав інститут, присвятив йому ряд повістей і оповідань.

По сьогоднішній день колишні студенти Житомирського сільськогосподарського інституту згадують, що кожна лекція професора Стольгане була для студентів подією, відкриттям. Розповідають, що коли він заходив до аудиторії, студенти збуджено гуділи від передчуття чогось надзвичайно цікавого. Під цей гул промовляв перше слово. Раптово встановлювалася дзвінка тиша. Всі лекції читав без конспекту, формули хімічних реакцій з органічної хімії величиною у дві дошки писав напам'ять. Слухачі не встигали переписувати їх.

Професор витирав все написане і промовляв: «Я знаю, що ви не встигаєте записувати. Цього й не треба. Коли буде дійсна потреба, зверніться до довідників».

Можливо, на рівні підсвідомості, прозорливо передбачаючи сьогоднішній жахливий потяг молоді до наркотиків, професор знову і знову говорив про їхню згубну дію. Як хімік-органік роз'яснював пагубність впливу алкоголю, нікотину, їхню біохімічну дію на організм людини.

Громадський діяч, пристрасний пропагандист, знавець світової культури, він знайомив студентів з творчістю видатних вчених, письменників, художників. Учень О. О. Стольгане, перший декан факультету механізації сільськогосподарства Л. К. Томашевський, згадував, як вперше почув розповідь про Ф. І. Шаляпіна і платівку з колекції професора з записом пісень, романсів, оперних арій у виконанні неперевершеного співака. Учитель привіз багато безцінних книг – спеціальних, енциклопедій, стародруків, шедеврів світової класики. Він вільно володів французькою мовою. Говорив, що англійську і німецьку знає слабо.

Хто пам'ятає О. О. Стольгане, це прізвище звучить магічно, у того світліє обличчя, розквітає широка усмішка, людина молодіє і захоплено вигукує: «Найінтелігентніший, найблагородніший, найдобріший!» Про високий авторитет О. О. Стольгане свідчить такий факт: коли у 1959 році наближалось 75-річчя від дня його народження, з різних кінців великої країни на ім'я керівництва Житомирського сільськогосподарського інституту надійшли звернення від колишніх вихованців, відомих вчених-аграріїв, із проханням гідно відзначити ювілей – клопотати про нагородження орденом, присвоєння вченому звання заслуженого діяча науки України за самовіддану і плідну діяльність.

Вагомим є внесок професора Стольгане у науку. Він є автором 50 праць – від вузькоспеціальних з органічної хімії до розробок з агрономічної хімії, методики дослідної справи. Висунув ряд оригінальних ідей щодо використання комплексно-аналітичного методу польових дослідів. Написані ним навчально-

методичні посібники з хімії були запроваджені у сільськогосподарських вищих навчальних закладах. Багато наукових праць присвятив агрохімічному аналізу ґрунтів Омського округу і Житомирської області. Розробив чимало рекомендацій щодо збільшення родючості ґрунтів. Аналізував діяльність вищих навчальних закладів, аспірантури, досліджував діяльність видатних вчених.

Порівняння відношення студентів до навчання зі своїм поколінням примусило написати статтю-пораду «Про раціональне використання студентами свого часу».

До працюючих студентів-заочників професор ставився, як і у молоді роки на робітфаку Тімірязевки, особливо поблажливо, хотів полегшити їх навчання. Написав спеціально для них посібник з органічної хімії на 450 сторінок.

Напружена праця, загрозливі перипетії життя скоротили його вік.

14 березня 1960 року Олексій Олександрович Стольгане помер від артрокадіосклерозу. 18 березня 1960 року газета «Радянська Житомирщина» вмістила некролог з приводу гіркої втрати і телеграму директора Красноярського відділення Всесоюзного товариства ґрунтознавців професора Орловського: «Разом з колективом глибоко переживаємо смерть відомого агрохіміка, учителя агрономів, прекрасної людини О. О. Стольгане». Роком пізніше професор Орловський писав: «У 1921–1924 роках я був студентом Тімірязевської академії, проходив практику з органічної хімії в лабораторії М. Я. Дем'янова під керівництвом О. О. Стольгане. Із задоволенням згадую молодого, талановитого викладача».

Поховали професора на Смолянському кладовищі у Житомирі. За могилою доглядають співробітники кафедри землеробства та агрохімії.

З ініціативи завідувача довідково-бібліографічного відділу Наталії Григорівни Яремчук складено покажчик наукових праць професора О. О. Стольгане. У фонді бібліотеки вона виявила дві книги О. О. Стольгане – «Костяная мука как удобрение», яка була видана Громадським комітетом зі справ добрив у Москві у 1919 році, та «Агрохимический анализ». Це було друге, перероблене видання 1926 року, допущене в якості посібника для вузів. Праця побачила світ у кооперативному студентському видавництві «Новий агроном» сільськогосподарської академії імені К. А. Тімірязєва. На книгах – штампи бібліотек сільськогосподарських навчальних закладів Волинської губернії, а саме Новочорторийського технікуму та Волинського сільськогосподарського політехнікуму.

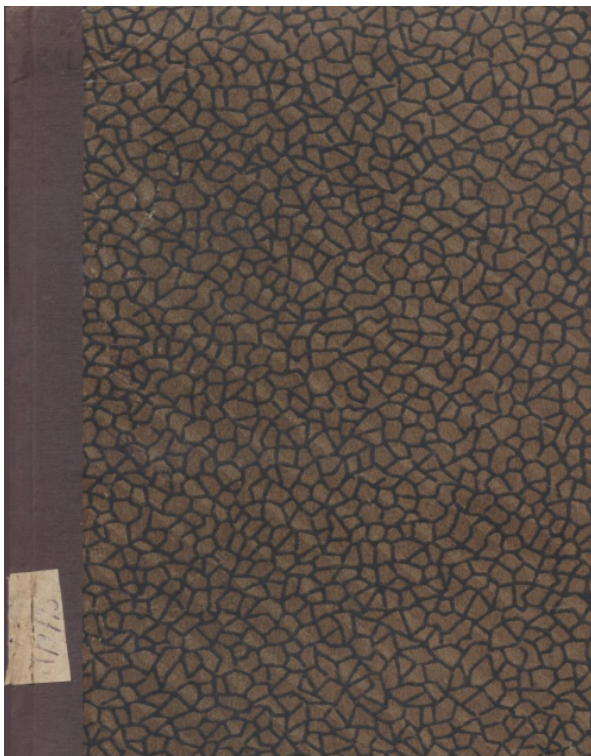
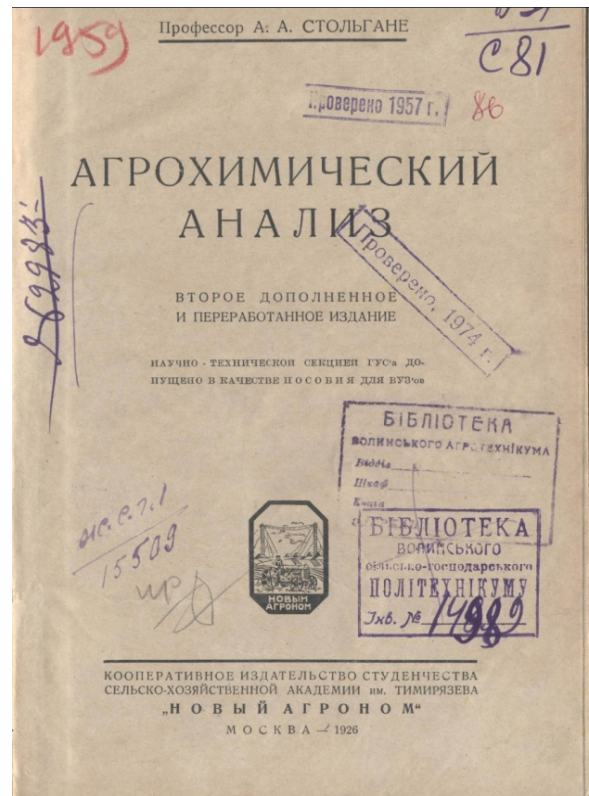
Викладання матеріалу молодим автором вражає красою, дохідливістю, змістовністю, лаконізмом. В Інтернеті Наталія Григорівна знайшла важливий матеріал: у 1948 році в Омському науково-дослідницькому інституті сільськогосподарства відбулася виїзна сесія ВАСГНІЛ з питань біології. Академік Т. Лисенко вщент розгромив вчених, які визнавали теорію генетиків Менделя та Моргана. У цьому ряду стояло ім'я професора Стольгане. Один із вчених покінчив життя самогубством. Олексій Олександрович, сам знеславлений, виявив справжню громадянську мужність, він єдиний із співробітників інституту відвідав морг, щоб попрощатися з товаришем.

Минуло 54 роки як не стало професора Стольгане, але є в нашому університеті випускники, які добре його пам'ятають. Із захопленням поділилися своїми спогадами доцент кафедри процесів, машин та обладнання інженерно-технічного факультету Р. М. Мерцедін й фахівець деканату факультету економіки та менеджменту Т. В. Пужайлова: «У професора була акуратна, красива борода. На голові завжди шапочка типу тибетейки. На роботі був одягнутий у синій халат з благородним шовковим блиском. Навіть на значній відстані від Олексія Олександровича відчувалося таке випромінювання живлючої енергії, що мимоволі схиляєш перед ним голову у тремтливому благоговінні».

Портрет О. О. Стольгане вміщено першим у галереї «Видатні вчені Житомирського національного агроекологічного університету».

Е. О. Горєва-Слідзюк

Друковані праці Стольгане О. О.

1. Стольгане А. А. Способности калийных силикатов отдавать калий в обмен на другие основания / А. А. Стольгане // Известия МСХИ. – 1911. – [5 с.]
2. Стольгане А. А. Поступление катионов и анионов в растение на дневном свете / А. А. Стольгане, Ф. В. Чириков // Известия МСХИ. – 1914. – Кн. 3. – [11 с.]
3. Стольгане А. А. Влияние осмотического давления питательной смеси на развитие растения / А. А. Стольгане // Известия МСХИ. – 1914. – Кн. 3. – [37 с.]
4. Стольгане А. А. Сравнение нормальных питательных смесей в водных и песчаных культурах / А. А. Стольгане // Из результатов вегетационных опытов и лабораторных работ. – М., 1916. – С. 28-31.
5. Стольгане А. А. Известкование почв по данным русской сельскохозяйственной литературы / А. А. Стольгане // Известкование (мергелевание) почвы в связи с внесением удобрений : сборник / под ред. Я. В. Самойлова. – М. : Общественный Комитет по делам удобрений, 1919. – [12 с.]
6. Стольгане А. А. Костяная мука, как удобрение / А. А. Стольгане ; Обществ. ком. по делам удобрений. – М. : Тип. Т-ва «Русских ведомостей», 1919. – 15 с.
7. Стольгане А. А. На что может пригодиться зола / А. А. Стольгане ; Обществ. ком. по делам удобрений. – М. : Тип. Т-ва «Русских ведомостей», 1919. – 7 с.
8. Стольгане А. А. Зола, какая от нее может быть польза для сельского хозяина / А. А. Стольгане . – М. : Крестьянский отдел ВЦИК, 1920. – 14 с.
9. Стольгане А. А. Рабфак и высшая школа / А. А. Стольгане // Новая Петровка. – 1922. – № 1. – [2 с.]
10. Стольгане А. А. О народном сельскохозяйственном образовании / А. А. Стольгане // Новая Петровка. – 1922. – № 2. – [6 с.]
11. Стольгане А. А. Анализ золы и взятие средней пробы / А. А. Стольгане // Демьянов Н. Я. Общие приемы анализа растительных веществ: агрономическая химия / Н. Я. Демьянов. – М. : Госиздат, 1923. – 243 с. [приложение, 21 с.]
12. Стольгане А. А. Агрохимический анализ : пособие для вузов / А. А. Стольгане. – М. : Новый агроном, 1924. – 50 с.
13. Стольгане А. А. Развитие учебного дела на Рабочем факультете Тимирязевской сельскохозяйственной академии / А. А. Стольгане // Пять лет работы: юбил. сб. Раб. ф-та ТСХА. – М., 1925. – [7 с.]
14. Стольгане А. А. Агрохимический анализ : пособие для вузов / А. А. Стольгане. – 2-е доп. и перераб. изд. – М. : Новый агроном, 1926. – 213 с.
15. Стольгане А. А. Инструкция к проведению производственной практики по полеводству : пособие для студентов / А. А. Стольгане. – Омск : Омский ин-т зерновых культур, 1930. – 112 с.

16. Стольгане А. А. Агрохимическая лаборатория НИХИ и ее задачи / А. А. Стольгане // Бюл. НИХИ. – Ташкент, 1931. – № 3. – [2 с.]
17. Стольгане А. А. Сводный план исследовательской работы НИХИ / А. А. Стольгане. – Ташкент: НИХИ, 1931. – 28 с.
18. Стольгане А. А. Программа по курсу «Общее земледелие» (факультет заочного отделения) / А. А. Стольгане. – Омск : ОмСХИ, 1934. – 12 с.
19. Местные удобрения – могучее средство повышения урожая / П. В. Савостин, А. А. Стольгане, А. Г. Смык [и др.]. – Новосибирск : Зап.-Сиб. краев. изд-во, 1936. – 48 с.
20. Стольгане А. А. Пары и севообороты / А. А. Стольгане, Л. И. Студенецкий, С. Д. Гребенников ; под ред. В. М. Румянцева. – Омск : Омгиз, 1936. – 46 с. – (Библиотечка колхозника по агротехнике).
21. Стольгане А. А. По поводу вопроса о реконструкции полевого опыта / А. А. Стольгане // Химизация соц. земледелия. – 1938. – № 12. – [3 с.]
22. Стольгане А. А. О научной работе агрономических кафедр / А. А. Стольгане // Советская наука. – 1939. – № 1. – [5 с.]
23. Стольгане А. А. Задачи и нужды учебных хозяйств агрономических вузов / А. А. Стольгане // Вестник высшей школы. – 1941. – [3 с.]
24. Стольгане А. А. Ручная косьба зерновых хлебов в Сибири / А. А. Стольгане, М. С. Каргополов // Сборник ВАСХНИЛ. – М., 1941. – [2 с.]
25. Стольгане А. А. Влияние на урожай окультуривания корнеобитаемого слоя почвы / А. А. Стольгане // Труды ОмСХИ. – 1941. – Т. 20, вып. 1. – С. 13-21.
26. Стольгане А. А. О комплексном методе полевого опыта / А. А. Стольгане // Труды ОмСХИ. – 1941. – Т. 20, вып. 1. – [10 с.]
27. Стольгане А. А. Аспиранты и аспирантура / А. А. Стольгане // Вестник высшей школы. – 1945. – № 4. – [3 с.]
28. Стольгане А. А. Построение сезонной практики студентов агрофаков / А. А. Стольгане // Вестник высшей школы. – 1947. – № 8. – [3 с.]
29. Стольгане А. А. К вопросу о плодородии некоторых почвенных разностей бедного (южного) чернозема Западной Сибири и о степени нуждаемости их в удобрении / А. А. Стольгане // Тезисы и авторефераты докладов научной конференции ОмСХИ им. С. М. Кирова. – Омск, 1947. – [10 с.]
30. Стольгане А. А. Кафедра общего земледелия / А. А. Стольгане // Омский с.-х. ин-т им. С. М. Кирова за 30 лет. 1918-1948. – Омск, 1948. – С. 55-59.
31. Стольгане А. А. К вопросу изучения процесса окультуривания почвы / А. А. Стольгане // Почвоведение. – 1952. – № 10. – С. 951-957.
32. Стольгане А. А. Практикум по органической химии / А. А. Стольгане. – Житомир: ЖСХИ, 1952. – 192 с.
33. Стольгане О. О. Процес гуміфікації різних рослинних решток і вплив на нього життєдіяльності черв'яків / О. О. Стольгане // Наукові записки / Житомирський сільськогосподарський інститут. – Житомир, 1959. – Т. VI. – [6 с.]

Рукописні праці

34. Стольгане А. А. К вопросу об организации при ОмСХИ станции по изучению роли лесозащитных полос : доклад в Совете Сибирского ин-та / А. А. Стольгане. – Омск, 1930. – 15 с.
35. Стольгане А. А. Исследование почв Любинского района Омского округа на засоренность : отчет / А. А. Стольгане. – Омск, 1930. – 8 с.
36. Стольгане А. А. Изучение сибирских почв на отзывчивость на удобрение: отчет по вегетационным опытам / А. А. Стольгане. – Омск, 1930. – 15 с.
37. Стольгане А. А. Организация опытного поля кафедрой общего земледелия ОмСХИ / А. А. Стольгане. – Омск, 1930. – 12 с.
38. Стольгане А. А. Отчет о вегетационных опытах кафедры агрохимии Самарского СХИ / А. А. Стольгане. – Самара, 1932. – 35 с.
39. Стольгане А. А. Агротехника озимих: доклад на совещании / А. А. Стольгане. – Омск, 1939. – 10 с.
40. Стольгане А. А. Курс агротехники для Западной Сибири / А. А. Стольгане. – Омск, 1944. – 400 с.
41. Стольгане А. А. О рациональном использовании студентом своего времени / А. А. Стольгане. – [Омск, 1947]. – 11 с.
42. Стольгане А. А. Наш великий ученый М. В. Ломоносов / А. А. Стольгане. – 26 с.
43. Стольгане А. А. Д. М. Менделеев / А. А. Стольгане. – 21 с.
44. Стольгане А. А. Ватикан и католицизм, как орудие современного мракобесия американского империализма / А. А. Стольгане. – 18 с.
45. Стольгане А. А. Советский искусственный каучук / А. А. Стольгане. – 21 с.
46. Стольгане А. А. Химические процессы с точки зрения закона перехода количества в качество / А. А. Стольгане. – 20 с.
47. Стольгане А. А. О научной работе вузов / А. А. Стольгане. – 9 с.
48. Стольгане А. А. Солнце и жизнь на земле / А. А. Стольгане. – Житомир. – 20 с.
49. Стольгане А. А. Органическая химия : курс для агровузов / А. А. Стольгане. – 400 с.
50. Стольгане А. А. Курс лекций по органической химии : для студентов заочников агрономического факультета Житомирского СХИ / А. А. Стольгане. – Житомир, 1959. – 450 с.

Книги, видані під редакцією Стольгане О. О.

1. Бигич И. С. Практикум по неорганической химии / И. С. Бигич ; под ред. Стольгане ; М-во высш. образования, Вологод. молочный ин-т. – Вологда, 1952 – 96 с.ил. – На правах рукописи.
2. Вакар Б. А. За высокое качество семян / Б. А. Вакар, А. А. Соколов, М. С. Бодров ; под ред. В. М. Румянцева, А. А. Стольгане – Омск : Омское обл. гос. изд-во, 1936 – 23 с. – (Библиотечка колхозника по агротехнике).

3. Добродеев Н. М. Организация труда в колхозах / Н. М. Добродеев, М. И. Тихомиров ; под ред. В. М. Румянцева, А. А. Стольгане. – Омск : Омгиз; Омская правда, 1936. – 46 с. – (Библиотечка колхозника по агротехнике).
4. Ламбин А. З. Удобрение полей / А. З. Ламбин, Н. И. Белкин ; под ред. В. М. Румянцева, А. А. Стольгане. – Омск : ОмГИЗ, 1936 – 23 с. – (Библиотека колхозника по агротехнике).
5. Мурашкинский К. Е. Болезни и вредители сельскохозяйственных культур / К. Е. Мурашкинский, А. Н. Швецова ; под ред. А. М. Румянцева, А. А. Стольгане. – Омск : Омгиз, Омская правда, 1936. – 44 с. – (Библиотечка колхозника по агротехнике).

Література про життя та діяльність Стольгане О. О.

1. Хронограф Омска. XX век (1947-1966) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://admomsk.ru/c/document_library/get_file?p_1_id=284494&folderId=284370&name=DLFE-10732.pdf
2. Представители настоящих учёных. Стольгане и Кулешов [Электронный ресурс]. : сайт «Сибака сегодня» – Режим доступа: http://sibaka-today.ucoz.ru/publ/stati/vospominaniya_v_n_ruchkina/predstaviteli_nastojashhikh_uchjonykh/4-1-0-8
3. Стольгане Алексей Александрович [Электронный ресурс] // Учреждения и деятели сельскохозяйственной науки Сибири и Дальнего Востока: биограф.-библиогр. справочник. – Новосибирск, 1997. – Гл. 3, разд. 3.3.3. – С. 280 – Режим доступа: http://lib.omgau.ru/files/pdf/OMGAU-istoriya_i_sovremennost.pdf
4. Ференець О. П. Видатний вчений – агрохімік О. О. Стольгане / О. П. Ференець // Велика Волинь: минуле і сучасне : тези Міжнар. краєзн. конф., 9-11 верес. 1993 р. – Житомир, 1993. – С. 111-113.

Предметно-тематичний покажчик

Агротехніка озимих культур – 24,39, 40
Агрохімічна лабораторія – 16
Агрохімічний аналіз – 12, 14, 16
Аніони – 2
Вапнування ґрунтів – 5
Вегетаційні дослідження – 4, 38
Виробнича практика – 15
Ґрунт та добрива – 29, 36
Гуміфікація – 33
Добрива – 6, 7, 8, 11, 19, 29
Дослідження ґрунтів – 35
Дослідна робота – 17, 21, 26, 38
Дослідні поля – 37
Забур'яненість ґрунту – 35
Калій – 1
Калійні добрива – 1
Катіони – 2
Каучук – 45
Костяна мука – 6
Лісозахисні смуги – 34
Ломоносов М. В. – 42
Менделєєв Д. М. – 43
Місцеві добрива – 19
Навчальний процес – 13, 23, 28, 41
Наукова робота – 22, 27, 47
Робітничий факультет – 9, 10
Органічна хімія – 32, 49,50
Осмотичний тиск – 3
Поживна суміш – 3, 4
Попіл – 7, 8, 11
Родючість ґрунтів – 29
Рослинні рештки – 33
Силікати – 1
Сівозміни – 20
Студент – 41
Фотосинтез – 2, 48
Хімічні процеси – 46
Черв'яки – 33

Іменний покажчик співавторів

Гребенников С. Д. – 20

Каргополов М. С. – 24

Савостин П. В. – 19

Смик А. Г. – 19

Студенецький Л. І. – 20

Чириков Ф. В. – 2

Зміст

Передмова.....	3
Основні дати життя і діяльності Стольгане О. О.	4
Великий педагог.....	5
Друковані праці Стольгане О. О.	11
Рукописні праці.....	14
Книги, видані під редакцією Стольгане О. О.	14
Література про життя та діяльність Стольгане О. О.	15
Предметно-тематичний покажчик	16
Іменний покажчик співавторів	17